

ROCZNIK LITUANISTYCZNY

**TOM 4
ROK 2018**

Pismo wydawane i współfinansowane przez
Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk
Instytut Historii Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego
Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego

KOMISJA LITUANISTYCZNA PRZY KOMITECIE NAUK HISTORYCZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ROCZNIK LITUANISTYCZNY

TOM 4
ROK 2018

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WARSZAWA 2018

REDAKCJA

Urszula Augustyniak (Uniwersytet Warszawski), Andrzej Buczyło – sekretarz redakcji (IH PAN, Warszawa), Joanna Kunigielis – sekretarz redakcji (IH PAN, Warszawa), Henryk Lulewicz (IH PAN, Warszawa), Jakub Niedźwiedz (Uniwersytet Jagielloński), Andrzej Rachuba (IH PAN, Warszawa), Andrzej Zakrzewski – redaktor (Uniwersytet Warszawski)

RADA NAUKOWA

Richard Butterwick-Pawlikowski (UCL, Londyn), Marek Ferenc (Uniwersytet Jagielloński), David Frick (Uniwersytet Kalifornijski w Berkeley), Karin Friedrich (Uniwersytet w Aberdeen), Robert Frost (Uniwersytet w Aberdeen), Zigmantas Kiaupa (Instytut Historii Litwy, Wilno), Margarita Korzo (Instytut Filozofii Rosyjskiej Akademii Nauk, Moskwa), Rimvydas Petrauskas (Uniwersytet Wileński), Krzysztof Pietkiewicz (UAM, Poznań), Andrej Radaman (Narodowa Akademia Nauk Białorusi), Natalia Starczenko (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy), Henryk Wisner – przewodniczący (IH PAN, Warszawa)

RECENZENCI

Natalia Biłous (Instytut Historii Ukrainy, Narodowa Akademia Nauk Ukrainy), Tomasz Chachulski (WNH UKSW, Warszawa), Przemysław Gawron (WPiA UKSW, Warszawa), Zbigniew Hundert (Ośrodek Badań Historycznych, Zamek Królewski w Warszawie), Aleksandr Hrusza (Narodowa Akademia Nauk Białorusi), Ewa Ihnatowicz (Wydział Polonistyki UW, Warszawa), Bernadetta Manyś (IH UAM, Poznań), Anna Michałowska-Mycielska (IH UW, Warszawa), Jakub Niedźwiedz (Wydział Polonistyki UJ, Kraków), Krzysztof Pietkiewicz (Instytut Wschodni UAM, Poznań), Radosław Skrycki (IHiSM Uniwersytetu Szczecińskiego), Jarosław Zawadzki (AGAD)

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
tel. (48 22) 831 02 61, fax (48 22) 831 36 42
e-mail: roczniklituanistyczny@ihpan.edu.pl
<http://www.rl-ihpan.edu.pl>

Czasopismo recenzowane

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

Tomy w formacie pdf znajdują się na stronie internetowej: <http://www.rl-ihpan.edu.pl>

e-ISSN 2450-8454

p-ISSN 2450-8446

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2018

Publikacja dotowana ze środków publicznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Redakcja językowa
Jolanta Rudzińska

Druk i oprawa: Fabryka Druku

Spis treści

STUDIA

- Irena Valikonytė**, Struktura i zasady kompletowania ksiąg sądowych Metryki Litewskiej Zygmunta Augusta 7
The Structure and Pattern of Formation of Court Books to the Lithuanian Metrica under King Sigismund Augustus
- Maria Cieśla**, Metryka Litewska jako źródło do badań nad historią Żydów w Wielkim Księstwie Litewskim w XVII i XVIII wieku 25
The Lithuanian Metrica as a Source for Research on the History of Jews in the Grand Duchy of Lithuania in the Seventeenth and Eighteenth Centuries
- Karol Łopatecki**, Pierwszy poetycki traktat wojskowy z mapą – Jana Kunowskiego *Odsiecz smoleńska*. Wykorzystanie kartografii w działaniach operacyjnych (1616–1617) 41
The First Military Treatise in Verse with a Map – Jan Kunowski’s Succour of Smolensk. The Use of Cartography in Military Operations (1616–1617)
- Andrzej Rachuba**, Próba zrównania uprawnień litewskich urzędów hetmańskich za panowania Jana Kazimierza 77
An Attempt to Equalize the Powers of Lithuanian Hetman Offices under King John II Casimir Vasa
- Maksim Makarau**, Witebsk w XVIII wieku: historia i „historycy” (dawne kopiarusze miasta, Kronika Pancyrnego i Awierki) 93
Vitsyebsk in the Eighteenth Century: History and “Historians” (Old Cartularies of the City, Pantsyrn’ and Averka’s Chronicle)
- Jolanta Kowal**, Józefa Ignacego Kraszewskiego krytyczny ogłąd *Literatury w Wilnie w początku XIX wieku* 119
Józef Ignacy Kraszewski’s Critical View on the Literature in Vilnius in the Early Nineteenth Century

MATERIAŁY

- Konrad Bobiatyński**, Testament strażnika wielkiego litewskiego Samuela Kmicica . 137
A Last Will of Lithuanian Grand Sergeant Samuel Kmicic

RECENZJE

Urszula Anna Pawluczuk, <i>Osiemnastowieczne Wilno – miasto wielu religii i narodów</i> (Andrzej Rachuba)	159
<i>Lietuvos Metrika. Knyga nr. 47 (1565–1567). Užrašymų knyga 47</i> (Karol Łopatecki)	169
Adam Stankevič, <i>Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo veikla XVIII amžiaus antroje pusėje</i> (Kamil Frejlich)	172

IN MEMORIAM

Antanas Tyla (28 X 1929 – 23 XI 2018) – historyk i świadek historii (Jan Jurkiewicz)	177
Wykaz skrótów	195